

HE 124/2015 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi toimeentulotuesta annettua lakia korottamalla toimeentulon perusosan määrää kansaneläkeindeksin aleneman johdosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo. Toimeentulotukea maksetaan se määrä, jolla asiakkaan tukeen oikeuttavat menot ylittävät käytettävissä olevat tulot ja varat.

Toimeentulotuki muodostuu toimeentulotukilain (1412/1997) perusteella perustoimeentulotuesta (7 §), johon sisältyvät perusosa (7 a §) ja muut perusmenot (7 b §), täydentävästä toimeentulotuesta (7 c §) sekä ehkäisevästä toimeentulotuesta (13 §).

Toimeentulotukilaissa tarkoitetun toimeentulotuen perusosa kattaa lain 7 a §:ssä mainitut tavanomaiset ja välttämättömään toimeentuloon liittyvät menot. Perusosalla katettaviin menoihin kuuluvat ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, televisioluovasta, puhelimen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat muut henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Perusosan suuruudesta säädetään toimeentulotuesta annetun lain 9 §:ssä. Laissa on vahvistettu yksin asuvan aikuisen henkilön ja yksinhuoltajan perusosan määrä kuukautta kohden. Lain mukaan toimeentulotuen perusosa on yksinasuvalla 447,24 euroa kuukaudessa. Yksinhuoltajalle maksetaan yksin asuvan henkilön perusosa kymmenellä prosentilla korotettuna. Muiden kotitalouteen kuuluvien henkilöiden ja alaikäisten lasten perusosat on vahvistettu prosentteina aikuisen henkilön perusosasta.

Toimeentulotuen perusosan määriä tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (465/2011) säädetään. Laissa vahvistettu toimeentulotuen perusosan määrä 447,24 euroa kuukaudessa vastaa sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2011 tammi-kuussa maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Toimeentulotuen perusosan määrää tarkistetaan kunkin vuoden alussa samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksin pisteluku on muuttunut siitä kansaneläkeindeksin pisteluvusta, jonka mukaisena toimeentulotuen perusosa on määritelty laissa. Kansaneläkelaitos laskee kansaneläkeindeksin pisteluvun vuosittain lokakuussa Tilastokeskuksen määrittämän elinkustannusindeksin kolmannen vuosineljänneksen pistelukujen perusteella. Vuonna 2015 yksin asuvan aikuisen toimeentulotuen kansaneläkeindeksillä tarkistettu perusosan määrä on 485,50 euroa. Kansaneläkelaitos on vahvistanut vuoden 2016 kansaneläkeindeksin pisteluvuksi 1631, mikä on 0,4 prosenttia pienempi kuin vuoden 2015 pisteluku.

Vuonna 2014 toimeentulotuen kokonaismenot olivat koko maassa 744,8 miljoonaa euroa. Toimeentulotuen menot pysyivät lähes ennallaan vuoteen 2013 verrattuna. Toimeentulotuen menojen nousu oli käyvin hinnoin 1,2 prosenttia ja reaalihinnoin 0,1 prosenttia. Toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä lisääntyi vuonna 2014 yhteensä 3,1 prosenttia vuoteen 2013 verrattuna. Toimeentulotukea saavia kotitalouksia arvioitiin vuonna 2014 olleen koko maassa 253 400. (Toimeentulotuen menot 2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tilastoraportti 10/2015).

Toimeentulotuen kokonaismenoista pääosa koostuu perustoimeentulotuen menoista. Vuonna 2013 perustoimeentulotuen osuus toimeentulotuen menoista oli yhteensä 89,5 prosenttia, täydentävän toimeentulotuen osuus noin 7,7 prosenttia ja ehkäisevän toimeentulotuen menojen

osuus noin 2,1 prosenttia (Toimeentulotuki 2013. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tilastoraportti 34/2014).

2 Ehdotetut muutokset

Pääministeri Juha Sipilän hallitus ehdottaa toimeentulotukilaissa säädettyä toimeentulotuen perusosaa korotettavaksi vuonna 2016, jotta toimeentulotuen perusosan taso säilyisi kansaneläkeindeksin 0,4 prosentin alenemisesta huolimatta vuoden 2015 tasolla. Ehdotuksen mukaan yksin asuvan henkilön laissa säädetty perusosa nousisi 447,24 eurosta 449,04 euroon. Toimeentulotukilaissa säädetyn perusosan korottaminen säilyttäisi toimeentulotuen perusosan vuonna 2016 vuoden 2015 tasolla eli 485,50 eurossa kuukaudessa, vaikka kansaneläkeindeksin pisteluku laskee 0,4 prosenttia.

3 Esityksen vaikutukset

Toimeentulotukilaissa säädetyn perusosan korotus säilyttäisi toimeentulotuen kansaneläkeindeksillä tarkistetun perusosan vuoden 2015 tasolla myös vuonna 2016. Laissa säädetyn perusosan korotus nostaisi toimeentulotukimenoja yhteensä 2,84 miljoonaa euroa, josta sekä valtion että kuntien osuus olisi 1,42 miljoonaa euroa vuonna 2016.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 9 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena
kuin se on laissa 868/2014, seuraavasti:

9 §

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti on:

- 1) yksin asuvalla henkilöllä 449,04 euroa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 9 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena
kuin se on laissa 868/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Perusosan suuruus

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti
on:

1) yksin asuvalla henkilöllä 447,24 euroa;

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti
on:

1) yksin asuvalla henkilöllä 449,04 euroa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .